

A Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászati Terméktanács információs és marketing hírlevele

Szélesebb alapokon

Hosszadalmas választási procedúra előzte meg a Haltermelők Országos Szövetségét és a Halászati Terméktanács egyesülését. Kevesen gondolták, hogy a tagság, akiket a küldöttek képviseltek, ilyen elemi erővel kívánja a változást. A szavazás végeredménye azonban azt jelzi, hogy új vezetőkre van szükség a halászság érdekképviseletében az előttünk álló nehéz időszakban. A december 12-ei – a két szervezet által tartott – közgyűlésen abszolút többséggel Sztanó Jánost választották a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa elnökének, aki megköszönve a bizalmat azt is hangsúlyozta, hogy olyan érdekképviseleti munkát kíván megvalósítani, amely a tagság megnövekedett igényeit is ki tudja elégíteni. S hogy mi képpen gondolja ezt az új elnök, az talán kiderül az alábbi beszélgetésből.

• Elnök úr, mindenekelőtt gratulálunk a megválasztásához. Tíz év után ismét lezárult egy korszak a szövetség életében, hiszen éppen egy évtizede, hogy megalakult a Halászati Terméktanács, mégpedig a szövetség segítségével. Ön hogyan értékeli az egyesülési közgyűlésen történeteket?

– A halászati vállalkozásoknál, gazdaságokban az elmúlt egy-két évben olyan igény fogalmazódott meg, hogy az érdekképviseleti munkát a XXI. században már másként kellene végezni. A tagság nagy része sürgette a megújulást, mert úgy gondolták, hogy a terméktanács feladatok – melyeket többek között a miniszterrel kötött szerződés is pontosan tartalmaz – a szövetség keretében is elvégezhetők. Ez azt jelenti, hogy egyetlen szervezetben, egy irányítási szemlélettel és akarattal a feladat színvonalasabban oldható meg. Ennek érdekében a közgyűlés a két szervezet egyesülésének adott zöld utat. Az előkészítő Stratégiai Bizottságban sokat mérlegeltük az összevonás lehetséges következményeit. Célként az fogalmazódott meg, hogy az új szervezetben komplexebb érdekképviseleti munkát kell végezni a működési költségek igazságosabb költeghervisése mellett.

• Októberi lapszámunkban közöltük az Önnel készült interjút, amelyben már az új érdekképviseleti munka alapjairól is beszélgettünk. Akkor persze, még nem gondoltuk volna, hogy két hónap múlva Ön ül az elnöki székben. Éppen ezért, azt kérdezném, miért vállalta el az elnöki posztot?

– Magam is úgy éreztem, hogy másként kellene e munkát helyezni. Egyrészt szélesebb alapokra van szükség ahhoz, hogy a döntési mechanizmusban az eddiginél sokkal többen vegyenek részt. Szervezetekben, tervszerűbben kell az adott szinteken a döntéseket meghozni. Az érintett minisztériumokkal pedig sokrétűbb együttműködésre van szükség. Másrészt az egyes tagvállalatok autonómiáját is meg kell hagyni. Nagy a várakozás, hiszen az unióba való belépésünk kapcsán számos új problémával kell megbirkóznunk. Ráadásul rengeteg új, eddig ismeretlen feladattal is szembe kell néznünk, olyanokkal is, amelyekről ma még nem is tudunk. A tagvállalatoknak pedig nagy szükségük van a mindennapi eligazodáshoz a segítségre. Egy kicsit olyan a helyzet, mint a rendszer-váltás idején, amikor minden vállalkozó igényelte és szívesen vette a segítséget. A változó körülményekre tekintettel a szövetségtől a tagság gyors, érdemi tájékoztatást vár.

• Szóljunk hát a konkrétumokról. Milyen új feladatokat kell a szövetségnek megoldania, és hogyan?

– A szövetségben rendkívül tervszerűen kell a munkát végezni, s a felmerülő problémák megoldására fel kell készülni, alternatívákat kell kidolgozni. A tagságot érintő konkrét kérdések bármilyen fórumon való felvetéséhez hiteles adatbázisra van szükség, vagyis arra, hogy a szövetség 109 tagjának adatait összegyűjtve kell elemezni a gazdasági folyamatokat. Ezek eredményé-

Tartalom:

Ismét együtt a magyar halászság	3
Közgyűlési határozat	6
Alapítvány a vidrákért	6
Halászati szakmérnök képzés	
indul Gödöllőn	7

ből kiindulva lehet követelésekkel előállni. Az elmúlt időszakban hajlamosak voltunk általánosságokban beszélni a problémákról. Amennyiben hatékony érdekképviseletet akarunk megvalósítani, akkor a konkrét gondjainkról és azok eredményt befolyásoló anyagi kihatásairól kell szólni. A másik megjegyzésem az, hogy az egész gazdasági szabályozás jövőre megváltozik. A májusi EU csatlakozást követően halászati ágazatunk is számos negatív-pozitív hatás éri, és ezek kezelésére fel kell készülni. A szövetségben napokon belül meg kell teremtenünk azokat a személyi-tárgyi feltételeket, melyek a piac, az igazgatás és a termelők között érdemben közvetíteni tudnak. Konkrét segítségnyújtásra lesz szükség, hiszen valamennyi EU támogatást csak úgy tudunk kiaknázni, ha jól ismerjük a rendszer belső lényegét. Mindenképpen új elem az oda-vissza futó információ, illetve adatszolgáltatás. Ezt nem lesz könnyű megvalósítani, ehhez tagjaink önzetlen segítségére van szükség. Miként arra is, hogy rövid időn belül az eltérő körülmények között termelő gazdák valamiféle lazább, vagy szorosabb gazdasági kapcsolatba lép-

(Folytatás a 2. oldalon)

SZERKESZTI:

Szerkesztő Bizottság

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Hajtun György

Szélesebb alapokon

(Folytatás az 1. oldalról)

jenek egymással, integrációk jöjjenek létre. Ezek létrejöttének elősegítése ugyan-csak szövetségi feladat. Tudjuk, hogy a termelői csoportok itt-ott megalakultak, de ma még olyan hiányosságokkal küszködnek, melyeket csak a szövetséggel közösen tudnak megszüntetni.

• **Ön szerint, mi a tömörülés legfontosabb feladata?**

– Az összefogás mindenképpen az egyik legfontosabb feladat kicsinek és nagyoknak egyaránt – de a kicsinek különösen lényeges – mivel egyedül legkevésbé ő tudja azt elérni, hogy a valós érdekek a rendeletekben, s a hivatallal tartandó mindennapos kapcsolattartásban megjelenjenek. Példaként említhetném azt, hogy – éppen a karácsonyi halvásár idején – a bevásárlóközpontokban tapasztalható alacsony élő ponty ár ellen csak közösen tudtunk fellépni. Elkülönülten nem tudjuk elérni, hogy a megtermelt halunkat tisztességes áron, tisztességes körülmények között juttassuk el a fogyasztóhoz. S ez a probléma minden haltermelőt egyaránt érint. Az is fontos lenne, hogy minden olyan fórumon, ahol halászattal kapcsolatos igazgatási kérdések merülnek fel, legyen ott a képviselőnk, hallassuk hangunkat. Az események folyamatában kell benne lennünk azért, hogy ne utólagosan, kész tényként értesüljünk a döntésekről. A szövetség szeretné elérni, hogy a jövőben a halászati ágazatról semmilyen szinten ne lehessen a megkérdőjelezésünk nélkül döntene-

ni. S ha már a tömörülésről is beszélünk, egyes elkülönült termelőknek pénzben is mérhető előnyt jelenthet a közös beszerzés, értékesítés. Gondolok itt elsősorban a halászat technikai fejlesztésére. Az utóbbi időben sajnos kevés energiát, pénzt és figyelmet tudtunk fordítani a tavak rekonstrukciójára. Meg kell keresnünk azokat a pénzügyi forrásokat, amelyekből ez a terület is fejleszthető.

• **Mit tud a szövetség tenni, mondjuk az értékesítési probléma megoldásáért?**

– A szövetség az elmúlt években jelentős marketing-stratégiát határozott meg, melynek taktikai elemeit – a tagok által befizetett pénzügyi alapról és központi támogatásokból finanszírozva – folyamatosan vezeti be. A halfogyasztás növekedése a munka hatékonyságát mutatja. Fontosnak tartjuk, hogy a fogyasztók élő vagy feldolgozott állapotban mindenkor teljes értékű, friss halat kapjanak. Halgazdaságaink döntő hányada, a feldolgozók mindegyike alkalmazza a HACCP élelmiszerbiztonsági rendszert annak érdekében, hogy üzemeikből mindenkor garantáltan hibátlan minőségű élelmiszer kerüljön ki.

• **Ön is említette, hogy tavaly karácsonykor gond volt az, hogy néhány bevásárlóközpont rendkívül nyomott áron hirdette meg a pontyot. Ezzel nemcsak az volt a probléma, hogy a hipermarketek a beszerzési ár alatt – dömping áron – adták a pontyot, hanem az, hogy ezzel szétverik azokat a kisebb kereskedelmi központokat, melyek szintén sokat tettek a jobb halellátás érdekében.**

– Számunkra fontos, hogy a bevásárlóközpontokkal a nagy és kiskereskedőkkel, valamint a vendéglátó egységekkel folyamatos párbeszédet folytassunk azért, hogy a közösen kialakított üzletpolitikát betartva a piac minden szereplője hosszabb távon is eredményes legyen, ugyanakkor a fogyasztók is megfizethető áron juthassanak halhoz. Nyilvánvalóan haltermelésünk növelésére csak akkor van lehetőségünk, ha halainkra bel- és külpiazi igény fog mutatkozni. Ezt a fogyasztói igényt pedig a kereskedők a megrendeléseiken keresztül, közvetítik felénk.

• **Térjünk vissza a szövetség ügyeihez. Lefedi-e a 109 tag a magyar halászság egészét?**

– A halászság döntő többsége, úgy 85–90 százaléka – a horgászokon kívül – képviselteti magát a szövetségben. De a szövetség az egész magyar természetes vízi és tógazdasági halászat érdekeit képviseli. A halgazdaságok döntő része olyan térségben van, ahol kevés a munkalehetőség, vagy a halászat az egyetlen állásajánlat, hiszen a gyenge termőképeségű területek nem alkalmasak más mezőgazdasági tevékenység folytatásához. A halászat tehát ked-

vezőtlen adottságú területen hoz létre komoly értéket, ezen belül pedig élelmiszert. A fogyasztói statisztikák szerint a hal az egyéb húsok között a kedveltség szempontjából igen jó, a második helyen áll.

• **Többször is említette, hogy jövőre megváltoznak a körülmények, mivel belépünk az Európai Unióba. Ön milyen halászságot szeretne látni a csatlakozás után?**

– Ólyat, amelyik képes jó minőségben halat termelni, mégpedig versenyképesen és exportra is. Ezzel a jövedelmezőségi szint is helyreállna, így a termelők között megújításra is volna több pénz, megvalósulhatnának az elmaradt korszerűsítések, fejlesztések. S az is jó volna, ha a vállalkozások tisztességes megfizetését, mert jelenleg átlag alatti a bérszínvonaluk. Pedig nehéz munkát végeznek, igen mostoha körülmények között. Fontos tehát, hogy ennek a munkának a társadalmi megbecsültsége is növekedjen. Ez csak akkor következhet be, ha az egész ágazat jövedelemtermelő képessége javul.

• **Egy kicsit róka fogta csuka helyzetet érzékelek: kevés a pénz, alacsony a jövedelmezőség, ugyanakkor van egy szövetség, amely szintén csak pénzből tud megélni...**

– Kétségtelen, de ezt is összhangba lehet hozni. Nem beszélünk ugyanis egy igen fontos témáról, mégpedig a halászati vezetők képzéséről, amelyhez a szövetség is adhat keretet. Azt ugyanis látni kell, hogy csakis jól képzett, felkészült gazdálkodók lehet a jövedelmezőségi szintet növelni. A szövetségi munka természetesen pénz nélkül nem megy, hiszen jól felkészült szakemberekre van itt is szükség, akiket meg is kell fizetni. Így követelhetünk tőlük jó teljesítményt, elkötelezettséget, odaadást, s az érdekeltséget is ennek megfelelően kell kialakítani. Jól kiválasztott vezetők, munkatársak kellenek. A munkamegosztásban az elnökség tagjaira is számítok. Egy-egy terület irányítását egy-egy szakértő elnökségi tag megoldhatja. Vége annak az időszaknak, amikor az elnökségi üléseken csak az ügyvezetés beszámolóját hallgattuk végig. Aktív munkát kérek mindenkitől. Pontosan tudom, hogy nagy az elvárás a szövetséggel szemben. Ígérem, mindent megteszek annak érdekében, hogy a tagok elvárásainak megfeleljünk. Olyan szervezetet szeretnék létrehozni, hogy a 109 tag akkor is tag maradjon, ha a jövőben nem kell kötelező tagsági viszony bizonyos támogatások elnyeréséhez. Ne legyen egyetlen kilépő sem, sőt akarjon minden ágazati dolgozó ide tartozni, legyen az haltermelő, kereskedő, feldolgozó, vagy bármelyik szellemi műhely tagja. Tartozzon közénk mindenki, aki úgy gondolja, hogy boldogulása nagyban függhet az itteni együttműködéstől. A munka beindulásakor még kérek egy kis türelmet, majd az eredmények minősítenek bennünket. Természetesen a pozitív minősítés elnyerésén fáradozunk.

– Hajtun György

Curriculum vitae

Sztánó János 1951-ben született. Végzettsége közgazdász. Nős, felesége középiskolai tanár. Két gyermeke van; fia orvos, lánya közgazdász. Szeged belvárosában egy társasházban él. 1973-ban kezdett dolgozni a Szegedi Állami Gazdaságban. Egy év elteltével pénzügyi vezetővé nevezték ki. Aktívan részt vett a Fehértó rekonstrukciójában, majd 1979–80 között beruházóként egy 600 hektáros halastavat építtetett. E munka során a tóépítés valamennyi műszaki, technológiai problémájával foglalkozott. 1980–82 között az állami gazdaság közgazdasági igazgatóhelyettese lett, majd 1982-től 1993-ig az igazgatói posztot töltötte be. Az állami gazdaság kft.-vé történő átalakulása után ügyvezető igazgatóként folytatta munkáját. A társaságot 1994-ben dolgozói kivásárlással privatizálták, és a Szegedfish néven továbbműködő cégnél ma is Sztánó János a választott vezető.

Ismét együtt a magyar halászság

Hosszadalmas közgyűlésre került sor tavaly december 12-én, a Hotel Agroban, miután több mint egy éves előkészületi munka befejeztével a Halászati Terméktanács egyesült a Haltermelők Országos Szövetségével. Az időt a szavazási procedúra vitte el, ám végül minden küldött azzal a jó érzéssel állhatott fel, hogy elvégezte a rászabott munkát. Megalakult a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa, megválasztották a 17 tagú elnökséget, az elnököt és a két alelnököt. A szövetség új elnöke Sztanó János lett, a két alelnök pedig dr. Váradi László és Lévai Ferenc. Átadták a „Magyar Halászatért” emlékérmeket is.

Egy korszakzáró közgyűlésen mindig hangzanak el összegző értékelések. Így történt ez a Halászati Terméktanács utolsó közgyűlésén – ezt közvetlenül az egyesülést megelőzően tartották ugyancsak a Hotel Agroban – is, amelyen Balogh József elnök azzal kezdte beszámolóját, hogy a terméktanács mai közgyűlése tulajdonképpen záró ülés. Egyrészt lezárja az 1999. évi tisztviselői választás óta eltelt időszakot, másrészt az előzetes szándék szerint beolvasással átalakítja a terméktanácsot, amely ezen túl, mint a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa képviseli az ágazat érdekeit és koordinálja a piacszabályozás teendőit. Így az előterjesztésben a feladatom kettős, mivel be kellene mutatni az utolsó ciklus tevékenysége mellett a Terméktanács kezdetektől napjainkig történő jelentősebb eseményeit is. A Földművelésügyi Miniszter 14/1994 számú határozatával ismerte el terméktanácsunkat, melynek alapfeltétele volt az ágazat termelési volumenének meghatározó képviselete. Ezt

működésünk alatt minden évben felülvizsgálta az FVM, és rendben is találta. Így jelenleg a Terméktanács 81 tagja a termék-pályá volumenének 72 százalékát képviseli.

A külkereskedelem szabályozásáról szólva az elnök elmondta, hogy a vámok fokozatosan épültek le. Importkorlátozás élő étkezési pontyra szeptember 1. – március 31. között volt, amíg engedélyköteles volt (2002. január 1-ig) a behozatal. 2004. január elsejétől a vám is megszűnik. Élőhal exporttámogatás 1993–96 között az ágazatnak 80–100 M Ft-ot hozott. Ez a támogatási forma 1997-ben megszűnt ugyan, de helyette azonos nagyságrendű támogatást hoztak be.

A belföldi piac szabályozására több kísérletet tett a terméktanács. Ilyenek voltak a tárolási többletköltségek címén 2000-ben bevezetett étkezési ponty és busa támogatása, amit 2002-től sikerült bővíteni a horgásztelepítéssel is.

A minőség és az egészségügyi feltételek javítását a következő támogatások segítették:

Az import halak és egyéb tengeri „étkek” kínálata és árai (Ft/kg) a budapesti piacokon 2003. év 51. hetén (december 15 – december 21.)

Polip	2000-4500
Tintahal	1700-1900
Tengeri halfilé	870
Hekk	750
Makréla	550-700
Hering	450
Lepényhal filé	1650-1700
Cápaszelet	1700
Héjas kagyló	1900
Homár (35 dkg-os)	3000-3500
Garnéla	2100-2900
Tigrisrák	5400
Királyrák	5800
Languszta	-
Tenger gyümölcse (koktél)	1900

(Forrás: Halászati Terméktanács, Szabó Noémi)

- Tenyésztő anyag (1998-tól),
- Vírusvizsgálat és a szállítás állat-egészségügyi vizsgálata,
- Élelmiszer-biztonsági rendszer kidolgozása (HACCP).

Nem sikerült a kontingentált, magyarul meghatározott kulcs szerint kiszabott termelés megszervezése, valamint az intervenciók kassza működtetésének megvalósítása sem. Sikerült ugyan létrehozni egy elkülönített kockázati alapot (2000. év), de továbbfejleszteni már nem sikerült azt (kvóta bevezetése; termelési önkorlátozás).

Balogh József külön is szolt az áruházláncokról. A kezdeti nehézségek után kialakult egy bizonyos partneri kapcsolat a termelők és az áruházláncok között. Az áruházláncok gombamód szaporodnak, s ezzel a jövőben is számolni kell, hiszen az áruházláncok tulajdonosainak az a koncepciója, hogy 100 ezer lakosra már érdemes egy

áruházat létrehozni. Ha mind ezt be is tartják, akkor még sok hipermarket nyílik az országban, a jövőben.

Azt is látni kell, hogy az áruházláncok szerepe egyre nő a napi fogyasztási cikkek, így az élelmiszerek forgalmazásában is. Például a 2002-es évben, az üzletláncokban értékesítettünk mintegy 1500 tonna élőhalat és 1000 tonna

feldolgozott halat. Megfigyelhető az a tendencia, hogy egyre növekszik a friss hűtött hal iránti kereslet, mind a hazai édesvízi, mind az importból származó tengeri halaknál.

Sok vitát váltott ki az ajánlati árak meghatározása, mégis azt mondom, hangsúlyozta az elnök, hogy orientálta az ágazat szereplőit. Ha ezt a funkcióját a jövőben is meg akarja tartani az ágazat, az ajánlati árakat még körültekintőbben kell meghatározni, figyelemmel az egyéb húsfélék áraira is, pl.: sertés, baromfi. Konkrétan arra gondolok, hogy a halárnak ezekkel a hússalakkal

CORA áruház – Törökbálint fogyasztói árai 2003. év 51–52. hetén (Ft/kg)

Afrikai harcsa – tisztított egész:	629 Akció
Afrikai harcsa – nyúzott törzs:	879 Akció
Afrikai harcsa – filé:	889 Akció
Kéksügér, tisztított egész:	949
Pisztráng:	999 Akció
Lazac filé, friss:	1549 Akció
Élő ponty:	459 Akció
Ponty szelet:	999 Akció
Busa szelet:	549 Akció

(Forrás: Halászati Terméktanács, Szabó Noémi)

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg) 2003. év 51. hét (december 15 – 21.) az ország egyes régióiban

Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	535–560	160–180
Észak-Alföld	490–510	190–200
Dél-Dunántúl	450–520	160
Közép-Magyarország	480–580	170–200

Az étkezési ponty és busa fogyasztói árai (Ft/kg) 2003. év 51. hét (december 15 – 21.) az ország különböző piacain

	Ponty	Busa
Budapest Nagycsarnok	790	400
Rákóczi tér	800	-
Lehel tér	748	360
Békásmegyer	790	390
Debrecen	800	400
Győr	700	350
Miskolc	780	380
Pécs	780	280
Szeged	699	320
Székszárd	650	300
Szolnok	700	300

(Forrás: Halászati Terméktanács, Szabó Noémi)

is versenyképesnek kell lennie, mondta az elnök. Ha pontyot akarunk eladni, akkor szélesíteni kell a választékot, mint pl.: 2 nyaras sütőhal pontyból. A lényeg véleményem szerint az, hogy a pontytermelést tudatosabban kell tenni.

A Terméktanács két jelentős tanulmányt készített el az elmúlt időszakban: 1995-ben 24 158 hektár haltermelő bázis műszaki állapotának és szakember ellátottságának felmérését, melynek alapján 1996-ban elkészült a halászati termelőalapok rekonstrukciójának elemzése. E szerint 14, 5 milliárd Ft szükséges a korszerűsítéssel egybekötött rekonstrukcióhoz. Ütemterv is készült mindezek megvalósítására, de az egymást váltó kormányoknál nem tudtak a koncepció megvalósításának érvényét szerezni. A másik jelentős munka az volt, hogy a terméktanács készítette el az EU kérdőívek kitöltéséhez szükséges szakmai anyagot.

Évenként különböző, az értékesítést és marketinget magába foglaló tanulmányt állított össze kormányzati szervek részére, így:

- 1997-ben halfogyasztási szokások felmérése az ország különböző régióiban;
- 2001-ben a Duna folyó halfogásának és halértékesítési eredményeinek vizsgálata;
- 2002-ben a szövetséggel együttműködésben Középtávú marketing stratégia kialakítása a halászati ágazatban.

1997-től az ágazat szereplői – a terméktanács koordinálásával – részt vesznek az AMC támogatásával működtetett agrár közösségi marketing munkában. Kezdetekkor belföldi kiállításokon: Agora Szeged; Alpok Adria Kaposvár; Agro Szavaria Szombathely; Agroexpo Pápa; Vásár Agriában Eger; stb. Majd ennek folytatásaként, együttműködve a szövetséggel és az AMC-vel, történt meg 1999-ben az önálló ágazati marketing beindítása és megvalósítása, amely napjainkig is tart.

A felsoroltakon kívül folyamatosan vizsgáljuk a belföldi piacot érintő termelési és kereskedelmi adatokat is. A jövőre levonható tanulságok okán néhányról említést tett az elnök. Az étkezési ponty termelés mélypontja 1996-ban volt, amikor a hazai tógazdasági étkezési pontytermelés 5788 tonnát tett ki, ami a további években folyamatosan emelkedett. A termelési csúcsot 2000-ben érte el az ágazat 8656 tonnával, amely 50%-os növekedést jelentett.

Nem véletlen, hogy ez a jelentős különbség a keresleti piacot is befolyásolta, ami hatott az árakra is. Így 1997-ben a termelői ár 320–650 Ft/kg, a fogyasztói ár 400–800 Ft/kg között változott. 2000-ben a termelői ár 270–400 Ft/kg, a fogyasztói ár 380–650 Ft/kg volt. Látható tehát, hogy a bemutatott árakat jelentősen befolyásolja a termelés volume-ne. A pontytermeléshez hasonlóan az étkezési busa legkisebb mennyisége is 1996-ban

jelentkezett, 1316 tonna volt. A csúcs itt eltolódott 2001-re, mikor a megtermelt mennyiség 2343 tonna volt.

Nem érdektelen megvizsgálni az EU édes- és brakvízi étkezési hal termelés volumenét és összetételét. Volumene: 430–455 ezer tonna. A jelentős két halfaja az EU-nak a ponty (30–32%, 135–145 ezer tonna) és a pisztráng (52–55%, 233–243 ezer tonna). Hazánkban a két meghatározó halfaj a ponty (65–70%) és a busa (15–20%). Az európai termelésből a hazai termelés, az amur (33%), a csuka (16%), a harcsa (27%), és a süllő (28%) a jelzett irányban részesedik. Ezt a helyzeti előnyünket a csatlakozásnál talán kihasználhatjuk, mivel a kereskedelmi tapasztalatok szerint, az európai országokban a tradicionális pontyfogásztás csökkenő tendenciát mutat, mondta végezetül az elnök.

A beszámolót egyhangúlag fogadta el a közgyűlés, miként a pénzügyi beszámolót is. Ezt követően ült össze a két testület, és közös közgyűlésen döntöttek az új szervezet, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa alapszabályáról, valamint a tagdíj mértékéről, s nem utolsósorban a tisztújításról. Miként azt a bevezetőnkben is említettük, ez utóbbi esemény igencsak időigényesen zajlott a titkos szavazások, a szavazati számlálások és a többszöri ismételések miatt, de megszületett a végeredmény. Dr. Orosz Sándor, az új szervezet igazgatója ígéretet tett arra, hogy a Halászati Lapok januári számában mind az alapszabályt, mind pedig a tagdíjról szóló határozatot teljes terjedelemben közreadjuk. Az alapszabályt terjedelmi korlátok miatt csak a februári számban tudjuk közölni, ezért elnézésüket kérjük az olvasóknak.

A Magyar Halászatért emlékérem kitüntettjei

Dr. Balázs László, a Halászati Terméktanács igazgatója igen sokat tett a terméktanács megteremtéséért és szakszerű működtetéséért. Akár életmű elismerésként is nyugtázhatjuk mostani kitüntetését, hiszen egész életében, az Állatorvosi Egyetemen, 1962-ben szerzett diploma megszerzése óta a halászati szakmában dolgozott. A Biharugrai Halgazdaságban kezdte állatorvosi orvosi pályáját, s nem csak orvosként, hanem halászati ágazatvezetőként is tevékenykedett. Öt év múlva, 1967-

Ezt követően ült össze a két testület, és közös közgyűlésen döntöttek az új szervezet, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa alapszabályáról, valamint a tagdíj mértékéről, s nem utolsósorban a tisztújításról.

ben a szarvasi Haltenyésztési Kutató Intézetben az üzemi állatorvosi teendők ellátá-

sa mellett a halászati termelés irányítója és a szaktanácsadási csoport vezetője. A szaktanácsadás – országos szinten – kiterjedt a halászati termelés minden fázisára, halas tavi váltógazdálkodásra és a halas tavi kacsa-nevelésre is.

Tizenegy év után váltott, ekkor, 1978-ban lépett be a szegedi Tisza Halászati Tsz-hez, főagronómusként. Itt ismerkedett meg és irányította a természetes vízi halászatot és a holtági haltermelést. Irányításával épült meg a 220 hektáros csanyteleki halas tó, valamint Tápen a halfeldolgozó és hűtő-tároló rendszer. A Haltermelők Országos Szövetségéhez, főmunkatársi státuszban, 1985-ben lépett be, s 1993 októberétől látta el a terméktanács igazgatói feladatait is. A tanulásról

idősebb, tapasztaltabb korában sem mondott le, hiszen 1991-ben a debreceni Kosuth Lajos Tudományegyetem Természet-tudományi Karán agroökológusi oklevelet szerzett. Több cikke jelent meg szakfolyóiratokban, így az Állatorvosok Lapjában és a Halászat című folyóiratban.

Balogh Józsefről a nagy tudású kortárs kollega, Tölgy István írta, hogy optimista alkat, s az érvelései alapján ez a bizakodás nem alaptalan. A halász pálya – mint a legtöbbünké – már gyermekkorban kezdődött. A Tápió-vidék vízei mekkorát először a halakhoz Balogh Józsefet, hiszen horgászott, majd a tapogató (kosár) vitte rá a biztosabb zsákmányt adó halászatra. A ceglédi gimnáziumi évek után Gödöllőn, az Agrártudományi Egyetemen az után véglegessé vált, hogy Balogh József halas szakemberré válik. Már az első egyetemi évben – ez 1956-ban volt – belépett a hal szakkörbe, itt dr. Woynarovich Elek tanította. Az egyetemi nyári zárógyakorlatát, 1960-ban Rimóczy Endre vezetésével, az Alsó-Somogy-megyei Halgazdaságban töltötte. Őket ma is a mestereiként tiszteli. A halászmérnöki munkát a Tolna- és Baranya-megyei Halgazdaságban kezdte, mégpedig Dombóváron, 1960-ban. Egy év múlva Sumonyban üzemegység vezetővé nevezték ki, mellyel egy időben megkezdte a halász-szakmérnöki tanulmányokat Gödöllőn. Sumonyt az egyik legjobb hazai tógazdasági üzemegységgé fejlesztette, így nem csoda, hogy a központi üzemegység irányítását is rábízták. Itt öt tőegység (600 ha), egy ötezres sertéshizlalda, 200 ha mezőgazdasági terület, építőbrigád, szállítás és a gépgyártó műhely vezetése hárul rá.

Ez a munka 13 évig tartott, majd a halgazdaság beolvadt a Bikali Állami Gazdaságba, ahol az egész halászat (Dombóvár és Bikal, összesen 920 hektár) vezetője lesz. Budapesten, a Halászati Termelőszövetkezetek Szövetségében 1987-ben kezd dolgozni. Ez a szövetség alakul át a Haltermelők

Országos Szövetségévé, amelynek igazgatójává választják. S innen ül bele a Halászati Terméktanács elnöki székébe, ahol az egyesülésig szolgálta és képviselte az egész magyar halászság érdekeit.

Békés Ferenc a kitüntetés átvétele után két nappal töltötte be 74. életévét. Fialat korában halásztanulóként került a szakmába, s a szakmunkás képesítés megszerzése után is folyamatosan tanult, képezte magát. Érdeklődött a halászat elméleti alapjai iránt, és tudásának gyarapodásával megszerezte a halászmesteri, majd a technikus képesítést. Ő is, miként évekkel később Balogh József, a Tolna-Baranya megyei Halgazdaságnál kezdte pályafutását, ahol halászmesteri, majd főhalászmesteri beosztásban dolgozott. A Fürgei tőegységet önállóan irányította. A következetes szelektáló tevékenység folytán a '60-as években létrehozta az akkori Németországba (NSZK) irányuló hal-export alapját képező ponty anyaaállományt. Három éves üzemformában, öt súlykategóriában (a legnagyobb súly elérte a 2,5 kilogrammot) kielégítették a német vevők igényeit. Rövid kitérővel a Dalmadi ÁG után, a Fornádi ÁG-hez került a '70-es évek közepén, ahol nagyobb tőfelületen halászati ágazatvezetőként valósította meg ugyanazon elképzeléseit, mint előző munkahelyein.

A rendszerváltás óta családi vállalkozásban, fiával és unokájával működött egy halas tavat.

Dr. Horváth László egyetemi docent a szakirodalom ichtiológusként, azaz az állattan halakkal foglalkozó tudósaként, kutatójaként tartja nyilván. Életútjának állomásai: Debrecen, Szarvas, Százhalombatta, Gödöllő, hiszen 1963-tól 1994-ig ezeken a helyeken dolgozott kutatóként. Egyetemi éveit a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen töltötte, a halbiológusi szakon, s **Wojnarovich Elek** professzor első tanítványai között található 1963-ban. A tanulás mellett diákkörös hallgatóként a halak szaporodás-biológiájával foglalkozott. Sikereket ér el, hiszen például az ívási időnyen kívül, decemberben szaporította az ezüstkárász laboratóriumi viszonyok között. Az egyetemi diplomáját 1968-ban vette át. Debrecenből Szarvasra, a Haltenyésztési Kutató Intézetbe ment dolgozni, tudományos munkát végzett Szalay Mihály irányításával. Témája a növényevő halak akklimatizációja, ebből doktorál. Tevékenységének alapterülete a halak szaporodás-biológiája lett a kutatómunkában is, ami – mondhatni – életre szóló kötetést jelent. Elmélyült a ponty évszaktól független szaporításának elméleti ismereteiben, s ez a téma szolgál a kandidátusi munka alapjául. Kidolgozta a formális alkalmazási módszerét a hazai szaporítású halak ikrárelésében. A hipofizált növényevő halikrák „beérési grafikon”-ja születik meg kutatásai nyomán, a hőmérséklet és a fejési idő összefüggésének tudományos leírásával.

Ismeret és elmélet kutatóként került 1974-ben Százhalombattára, a TEHAG-hoz, ahol három éves kutatómunkát folytat – **dr. Jacsó Imre** vezetésével – a ponty környezettől független, tehát az ívási szezonon kívüli szaporítása érdekében. Korszerű, nemzetközileg is kiemelkedő munka született a témakör teljes elméleti és gyakorlati kidolgozásával. A mezőgazdasági tudományok kandidátusa tudományos fokozatot az értekezés megvédésével 1978-ban nyerte el. Ez után, 1986-ig a TEHAG oktatási, kutatási és fejlesztési osztályát vezeti, de e közben sem mond le a kutatásról. Nehéz volna felsorolni azt a szakirodalmat, amelyet maga Horváth László írt előadások, dolgozatok, cikkek, könyvek formájában. Gödöllőn, az egyetem Állattenyésztési Tanszékén folytatta a munkát, ma is oktat, műveli a tudományt **dr. Dohy János** akadémikus professzor munkatársaként 1986 óta.

Wohlschein Ferenc halász fiával, Tiborral tőgazdaság-birtokos. A családi vállalkozás

Bikalon 255 hektárból, Lovászberényben 100 hektárból áll. A Halász Kft.-ben azonban van még egy tulajdonos Wohlschein Ferencen kívül: a német Otto Meier, akinek az édesapja is nagy halvásárló volt Magyarországon. A megalakuló Bikali ÁG munkásfelvételt hirdetett 1951-ben, amelyre a 18 éves fiatalember jelentkezett. Első

beosztása vízholdó, ezután kocsis, majd katonaság Aszódon (1953-ban). Saját bevallása szerint itt válik emberré. Leszerelés után ismét Bikalra megy vissza, ahol takarmányos fogatos munkát véggez: kitalálja, hogy keverni kell a takarmányt a tejelő tehének számára. Meg is

nő a tejhozam. Újító kedvét a halászatban is kamatoztatja, hiszen a takarmánykeverés után őt választják ki halásznak. Ehhez már tanult is, elvégzi az egyéves halászmesteri iskolát Szarvason, majd a mezőgazdasági középiskolát Szentlőrincen, ahol megszerzi az érettségi bizonyítványt is. E közben már főhalászmester a Bikali ÁG-ban, helyettes ágazatvezetőnek nevezik ki, s neki is oroszlan része van abban, hogy 1966 és 1974 között az ország legnagyobb jövedelmezőségű állami halastó rendszere alakul ki Bikalon. Sok újat hoz a bikali haltermelési módszer – **Zámbo István** és **Wojnarovich Elek** határozták meg az elméleti utat – a tőgazdasági kultúránkban, ugyanakkor nagy halhozamot is (2000 kilogramm/hektár). Egy könyv is megörökítette az itt folyó munkát. 1974-ben a Tolna-Baranya megyei Halgazdaság egyesül a Bikali ÁG-val, Wohlschein Ferenc üzemegység vezető lesz a bikali részlegnél, majd ágazatvezető-helyettes az 1000 hektár sok telephelyű halas tőgazdaságban. A bikali haltenyésztés irányítását 1987-ben bízták rá. Így „köszönt rá” az 1992–93-as esztendő, amikor a szétesett halgazdaságot privatizálták. Nem volt könnyű, de sikerült összességében 355 hektárnyi tőgazdaságot egyben tartaniuk a német tulajdonossal közösen. Ma Magyarországon az egyik legelhivatottabb és legsikeresebb halász, haltenyésztő és többirtokos Wohlschein Ferenc.

– H –

Békés Ferenc a kitüntetés átvétele után két nappal töltötte be 74. életévét. Fialat korában halásztanulóként került a szakmába, s a szakmunkás képesítés megszerzése után is folyamatosan tanult, képezte magát.

Étekezési élő és tisztított halak fogyasztói árai (Ft/kg) 2003. év 51. hetén (2003. december 15–21. között) az ország különböző piacain

	ponty	amur	busa	süllő fogas	harcsa	csuka	pisztráng	kecsge	törpeharcsa	angolna	márna	keszeg	kárász	afrikai harcsa
Budapest: Nagyv. csarnok	790	750	400	1700*	1700	1350*	1250*	1500*	600	1700	-	400*	400	-
Rákóczi tér	800	-	-	1600*	1650*	1300	1400*	1650*	600*	-	-	350	350	800
Békásmegyér	790	-	390	1500*	1400	890*	990	1000	600*	-	350	350	390	-
Lehel tér	748	-	360	1300	1600	800	950	1200	600	1500	-	280	360	-
Debrecen	800	-	400	1500*	1600*	-	1500*	-	-	-	-	-	350	-
Győr	700	550	350	1250	1350	950	1000*	1000	-	1000	330	330	330	-
Miskolc	780	500	380	-	1400	-	-	-	-	-	-	-	380	-
Pécs	780	450	280	1200	1100	900	-	-	-	-	450	260	280	-
Szeged	699	-	320	1200	1300	700	-	1000	-	-	600	250	350	-
Szekszárd	650	550	300	1500	1300	1000	-	-	350	-	-	280	280	-
Szolnok	700	700	300	1300	1300	-	-	-	-	-	-	250	250	-

*tisztított,

(Forrás: Halászati Terméktanács, Szabó Noémi)

Közgyűlési határozat

**a Haltermelők Országos Szövetsége és Termék Tanácsa
tagjai által fizetendő tagdíj
(fenntartási hozzájárulás) 2004. évi mértékére**

A Haltermelők Országos Szövetsége és Termék Tanácsa tagjai által fizetendő 2004. évi tagdíj (fenntartási hozzájárulás) mértéke a következő:

A tag által fizetendő tagdíj (fenntartási hozzájárulás) összege a tag személyes jellemzőinek függvénye. Ennek megfelelően a tagdíj differenciált mértékű.

I. A tagsági viszonyra okot adó tevékenységet nonprofit jelleggel végző tagok tagdíja

Ebbe a csoportba tartoznak a vízterülettel nem rendelkező és a halászattal kapcsolatos tevékenységet nem vállalkozási keretek között vagy más üzletszerű módon végző magánszemélyek, intézmények és társadalmi szervezetek.

A tagdíj mértéke: 60.000,- forint

II. A tagsági viszonyra okot adó tevékenységet üzletszerű módon folytató tagok tagdíja.

Ebbe a csoportba tartoznak mindazon tagok, akik nem sorolhatók az I. pont hatálya alá.

1. Halászati vízterülettel rendelkező, melegvizet intenzív haltermelést nem folytató tagok:

a) A tag által használt természetes vizek után 100,- Ft/ha alaptagdíjat (fenntartási hozzájárulást) kell fizetni, kivéve az országos horgász területi engedélyen szereplő vizeket, amik után az előzők szerint meghatározott tagdíj (fenntartási hozzájárulás) 50%-a fizetendő.

b) A tag által használt tógazdasági (halastó, víztározó) vízfelület után 1.000,- Ft/ha alaptagdíjat (fenntartási hozzájárulást) kell fizetni.

c) Az alaptagdíj (fenntartási hozzájárulás) minimális mértéke: 100.000,- Ft/év.

d) Az alaptagdíj (fenntartási hozzájárulás) maximális mértéke: 600.000,- Ft/év.

e) A tag által ténylegesen fizetendő alaptagdíj (fenntartási hozzájárulás) az a) és b) pontok szerint kiszámított összeg, de ha az nem éri el a c) pont szerinti, vagy meghaladja a d) pont szerinti mértéket, akkor a fizetendő alaptagdíj (fenntartási

hozzájárulás) a c) illetve a d) pont szerinti összeg.

f) A tagok – az előzőeken felül – az e) pont alapján megállapított alaptagdíj (fenntartási hozzájárulás) 30 %-ának megfelelő összeget marketing célokra fizetnek be. Az alaptagdíj és a 30%-os marketing befizetés együttes összege az adott tag tagdíja (fenntartási hozzájárulása). A marketing befizetések összegének legalább kétszeresét a Szövetség a belföldi előállítású édesvízi halfogyasztás növelését célzó közösségi marketing-program céljaira köteles fordítani.

2. Melegvizet intenzív haltermelést folytató, vagy vízterülettel egyáltalán nem rendelkező tagok.

a) A 2002. évi Termékpálya bázisadatok alapján 50 millió forint éves árbevétellel nem rendelkező tag, illetve az adatbázisban nem szereplő tag 314.000,- forint tagdíjat (fenntartási hozzájárulást) tartozik fizetni.

b) A 2002. évi Termékpálya bázisadatok alapján 50 millió forintot meghaladó éves árbevétellel rendelkező tag 628.000,- forint tagdíjat (fenntartási hozzájárulást) tartozik fizetni.

3. Amennyiben a tag által – a II/1. illetve a II/2. pont alapján – fizetendő tagdíj (fenntartási hozzájárulás) mértéke meghaladná a tag által a Haltermelők Országos Szövetségéhez és a Halászati Termék Tanácsához a 2003. évben fizetett (fizetendő) ilyen díjak együttes összegének a kétszeresét, a tag a 2003. évben ilyen címen fizetett összeg kétszeresét tartozik tagdíjként megfizetni, de ez az összeg nem lehet kevesebb 100.000,- forintnál. Ezt a pontot kizárólag azokra a tagokra lehet alkalmazni, akik mind a 2003. mind pedig a 2004. évben tagjai voltak a Haltermelőnek és/vagy a Haltanácsnak. E pont alkalmazásának további feltétele, hogy az illető tagnak a 2003. évi december hó 15. napján – tagdíj címén – tartozása ne legyen.

A tagok az éves tagdíj (fenntartási hozzájárulás) összegének 60%-át február 15-ig, a fennmaradó 40%-át pedig augusztus 15-éig tartoznak befizetni (átutalni) a Szövetség számlájára.

Kelt Budapesten, a 2003. évi december hó 12. napján

dr. Orosz Sándor
igazgató

Alapítvány a vidrákért

Egy telefonon történő kapcsolatfelvétel után készséggel adtunk lehetőséget arra, hogy az „Alapítvány a Vidrákért” tevékenységét bemutassuk. *Gera Pál* ügyvezető elnök elmondta, hogy az alapítványt 1995-ben hozta létre az Egyetemes Létezés Természetvédelmi Egyesület (ETK). A munkát egy háromtagú kuratórium irányítja, s megalakulásuk óta – a Környezetvédelmi Minisztérium megbízásából – koordinálják a magyarországi vidraállomány elterjedését vizsgáló kutatómunkát.

A tisztai ciánszennyezés után – ez 2000-ben történt – külön programot dolgoztak ki, amit a mai napi is végeznek annak érdekében, hogy a mérgezett folyóknál élő vidrák kutatását és mozgását minél behatóbban megismerjék. Útjára indítottak egy úgynevezett halas tavi vidraprogramot, melynek keretében azt vizsgálják, hogy hazánk halas- és horgászvízeinél hol élnek vidrák, jelenlétükből adódnak-e problémák, s ha igen, akkor mik ezek. Kidolgozták azt a módszertant, amelynek segítségével a halas tavaknál felmerülő vidrakárokat felmérhetik, ezzel pedig a pontos károk felmérése is megtörténhet.

Az ügyvezető elmondta, hogy javaslatot tettek különféle természetvédelmi állami támogatások bevezetésére – kártalanítás, adó- és hitelkedvezmények – amelyek esetleges elfogadása és bevezetése közelebb hozhatná a gazdálkodók – halászok, horgászok – érdekeit és a természetvédelmi elvárásokat. Az épülő autópályák és gyorsforgalmi autópályák által érintett vizes élőhelyeket is számba veszik, és javaslatot tesznek olyan új „vidraalagutak” kijelölésére, ami megakadályozná a vidra és más, kisebb testű emlősök, például róka, borz, nyest kijutását az utakra. Útjára indítottak egy dia- és videofilm előadásorozatot, amelyben a vidra valós életét mutatják be az érdeklődőknek. Az előadásanyagot úgy állították össze, hogy mind a gyerekek, mind pedig a felnőttek megfelelően tájékozódhatnak. S készültek tájékoztató füzetek is, amelyekben ismertetik a hatályos jogszabályok előírásait a védett állatok okozta károk esetében. Ebből megtudhatják, kinek milyen felelőssége, kötelezettsége van, továbbá ismertetik azokat a legális eljárásokat, amelyekkel a halas vizektől esetenként távol tarthatók a vidrák.

Az alapítvány a Fővárosi Állat- és Növénykerttel kötött együttműködési szerződés keretében befogadja a talált beteg, sebesült vidrákat, az árván maradt kölyköket, amelyek gyógyulásukat követően a Szegedi Vidrapark vidramenhelyére kerülnek.

h-n

Halászati szakmérnök képzés indul Gödöllőn

A SzIE Mezőgazdaság- és Környezettudományi Karának Halgazdálkodási Tanszéke az első halászati és halgazdálkodási oktatásra specializálódott felsőoktatási intézményben működő tanszékként alakult meg az elmúlt években. A tanszék szakirányú oktatásában a graduális (nappali) képzésen résztvevő hallgatók, doktori képzésében az 5 éves egyetemi tanulást kiemelkedően abszolváló hallgatók vehetnek részt. Emellett a tanszék a szakma köreiből sikeres szakmai fórumokat, valamint a szintén népszerű Horgászvíz kezelői tanfolyamot hirdeti meg rendszeresen.

Ez az oktatási repertoár a közeljövőben bővülni fog, és a tanszék a Kar kérésére elindítja a Halászati szakmérnök képzést. A következőkben erről szeretném tájékoztatni a szakma tisztelt művelőit és az érdeklődőket.

A SzIE, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kara 2004. tavaszi félévben indítja a felsőfokú végzettségre épülő, két éves (4 szemeszteres), akkreditált (18/2003. (VI. 20.) OM rendelet V. fejezete), levelező tagozatos Halászati szakirányú továbbképzést (Halászati szakmérnök képzés). A tantárgyak multimédiás oktatási programjai és az oktatói gárda szakmai ismerete garanciát jelentenek arra, hogy a tervezett Halászati szakirányú továbbképzési szakot a SzIE Halgazdálkodási Tanszékének koordinálásával eredményesen működtessük.

1. Halászati szakirányú továbbképzési szak céljai

A halászati ágazat ma mintegy 130.000 ha természetes vízterületen (folyók és természetes tavak) és több mint 20.000 ha épített halastavon gazdálkodik. A rendszerváltás után átalakult ágazat erősödő vállalkozásai egyre jelentősebb mértékben igénylik a jól képzett fiatal szakemberek munkáját. A jelenlegi képzési struktúra nem képes a fokozódó igények kielégítésére.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozást követően az EU tagországainak alacsony halászati termelése miatt a belépő országok termelését nem korlátozzák termelési kvóták. Ellenkezőleg, a halászat, különösen pedig az édesvízi haltenyésztés a kiemelten támogatandó mezőgazdasági ágazatok között szerepel. Unió elvárás nemcsak a korszerűsítés, hanem a kapacitásbővítés is. A szak céljai többek között:

1.1. A tógazdasági haltermelés részéről jelentkező szakember igény kielégítése. Jelenleg az ágazati működő tőke nagy hány-

da áramlik a termelő terület növelésének (tóépítés) irányába, ami a termelés további bővülését vetíti előre. A vállalkozások vezetői tudják, hogy a fiatal szakemberek korszerű tudása a legfontosabb záloga a jövőbeli kiemelkedő termelési eredményeknek, ezért már jelenleg is keresik a szakmailag jól felkészült, konvertálható ismeretekkel, és a sarkalatos kérdésekben alapvető gyakorlati jártassággal rendelkező fiatal szakembereket.

1.2. A természetes vízi halgazdálkodást hivatásszerűen művelő vízhasználók szakember igényének kielégítése. Törvény rendelkezik arról, hogy az 500 hektárnál nagyobb vízterületen gazdálkodó, halászati joggal rendelkező szervezeteknek (halászati szövetkezeteknek, korlátolt felelősségű társaságoknak, nagyobb horgászegyesületeknek, horgász szövetségeknek és önkormányzatoknak) halászati üzemtervet, telepítési tervet stb. kell készíteni és felsőfokú halászati képesítéssel rendelkező szakembert kell alkalmazni.

1.3. Az FVM szakigazgatási szervezetébe sorolt megyei halászati felügyelőségek szakember-képzése, valamint a nemzeti parkokban, természetvédelmi területeken, tájvédelmi körzetekben rokon szakterületeken (vizes élőhelyek, védett vagy fokozottan védett vízi ökoszisztémák kezelése) dolgozó szakemberek képzése. Ez a munkaerő piaci szegmens várhatóan erősödni fog az EU csatlakozás után, amikor a környezetvédelem, és a környezet gazdálkodás még a jelenleginél is sokkal hangsúlyosabb szerepet kap.

1.4. Nem elhanyagolható szakember felzárkóztatás szerepe jóslható csatlakozásunk után az EU-n belüli szabad munkaerő áramlás eredményeként is.

2. A képzésben résztvevők köre

A képzésben egyetemi vagy főiskolai szintű végzettségű agrármérnök, állatorvos, állattenyésztő mérnök, biológus, gépész, épí-

tész- és élelmiszeripari mérnök szakképzettséggel rendelkezők vehetnek részt.

3. Az oklevélben szereplő szakirányú szakképzettség megnevezése

- halászati szakmérnök (agrárfelsőoktatásban szerzett mérnöki oklevél esetén)
- halászati szakelőadó (mérnöki oklevéllel nem rendelkezők esetén)

4. A képzés szintje és időtartama

Az egyetemi szintű levelező szakirányú továbbképzés időtartama 4 félév, félévenként 3 konzultációs héttel, melynek során 552 tanóra lehallgatása kötelező. Az oklevél megszerzéséhez szükséges kreditek száma: 120 kreditpont.

5. A képzés tanulmányi területei és a hozzájuk rendelt kreditpontok száma

A képzés fontosabb tanulmányi területei	Kreditek száma
Szakmai alapozó tantárgyak	30
Szakmai tantárgyak	60
Gazdasági tantárgyak	20
Szakkoloztat	10
Összesen:	120

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az ellenőrzési rendszer az intézményi tantervben előírt kritériumjellegű követelményként szereplő alálírások, a vizsgák (kollokviumok, szigorlatok) teljesítéséből, a szakkoloztat elkészítéséből és a záróvizsgából tevődik össze. A kötelező szigorlati tárgyak („Halgazdálkodás I. + II.”, valamint „Halgazdálkodás természetes vizeken + Mezei és vizes élőhelyek fejlesztése”) a képzés két fő területét, nevezetesen a tógazdasági haltenyésztés és a természetesvízi halgazdálkodás/természetvédelem témaköreit ölelik fel.

6.1. Tantárgyi követelmények

Az egyes tantárgyak ismereteinek ellenőrzése történhet szóbeli vagy írásbeli vizsga keretében a vizsgaidőszakban, vagy az évközi munka alapján, írásbeli (Zh) dolgozat(ok) kiértékelését követően megajánlott jegy alapján. Az ellenőrzés módjáról a tervezett szak tanterve nyújt tájékoztatást.

6.2. A szakdolgozat követelményei

Minden hallgató önálló munkával szakdolgozatot készít. A szakdolgozat témáját tanszékek oktatói, kutatói hagyják jóvá. A szakdolgozatokat benyújtás után két bíráló véleményezi. A hallgató a szakdolgozatát a záróvizsgán mutatja be és válaszol a bírálók kérdéseire. A szakdolgozathoz rendelt kreditek száma: 10 kreditpont.

6.3. Záróvizsga

A záróvizsgára bocsátás feltételei: (1.) A tantervben előírt tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése, (2.) 120 kreditpont megszerzése, (3.) Szakdolgozat benyújtása és elfogadása. A záróvizsga részei: (1.) A szakdolgozat megvédése, (2.) Komplex szóbeli szakmai vizsga. A záróvizsga eredménye: A záróvizsga eredménye a szakdolgozatra és védésre adott egy érdemjegy és a komplex vizsgára adott érdemjegy számtani átlaga, egész jegyre kerekítve.

7. A képzés költségei

A képzés költségtérítése 100.000 Ft/fő az első két félévben, amely a 3. félévtől az előző évi infláció mértékével növekszik. A 4. félév költségtérítése megegyezik a 3. félé-

vével (51/2002. (III. 26.) kormányrendelet). A költségtérítés nem foglalja magába a záróvizsga, a tananyag, az étkezés és a szállás költségeit.

8. Információ

Érdeklődni és jelentkezési lapot beszerezni a következő címen lehet: *dr. Heltay Istvánné* előadó, SzIE, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Dékáni Hivatal; Tel: 28-522-000 (1602 mellék). Levélcím: 2103 Gödöllő, Páter K. u. 1.

Szakmai tájékoztatást kérhet *dr. Horváth László*, tanszékvezető egyetemi tanár szakvezetőtől (SzIE, Halgazdálkodási Tanszék), valamint *dr. Urbányi Bélától* és *dr. Szabó Tamástól* a következő e-mail címen: halas.szak@freemail.hu. **U. B.**

9. A szak tantervét táblázatban összefoglaló óra- és vizsgaterv

Tantárgyak	V	Kr	1. félév				2. félév				3. félév				4. félév			
			E	Gy	T	O	E	Gy	T	O	E	Gy	T	O	E	Gy	T	O
Halbiológia és rendszertan	K	5	14	14	28	56												
Halélettan	K	5	16	8	24	48												
Halszaporodásbiológia	K	5	16	8	24	48												
Halgenetika és alk. biotechnológia	K	5	16	8	24	48												
Tóhigiénia és halegészségügy	K	5	14	14	28	56												
Természetvédelmi biológia	K	5	12	12	24	48												
Hidrobiológia	K	6					16	16	32	64								
Vízgazdálkodás és vízi létesítmények	K	5					16	8	24	48								
Halgazdálkodás I.	S	6					20	12	32	64								
Halgazdálkodás II.	z	6					20	12	32	64								
Halgazdálkodás természetes vizeken	S	6					20	12	32	64								
Mezei és vizes élőhelyek fejlesztése	z	6									20	12	32	64				
Halszaporítás és ivadékevelés	K	5									16	8	24	48				
Kieg. takarmányozás halastavakban	K	5									16	8	24	48				
Halfajaink elterjedése és monitoringja	K	5									16	8	24	48				
Környezetvédelem és halgazdálkodás szabályozása az EU-ban	K	5									16	8	24	48				
Akvakultúra és intenzív haltenyésztés	K	5									16	8	24	48				
A halgazd.szervezeti és jogi ismeretei	K	5													16	8	24	48
Halfeldolgozás és értékesítés, marketing stratégia	K	5													16	8	24	48
A halgazdálkodás ökonómiája	K	5													16	8	24	48
Minőségbiztosítás	K	5													16	8	24	48
Szakdolgozat	A	10				20				20				20				120
Összesen:		120	88	64	152	324	92	60	152	324	100	52	152	324	64	32	96	312

V: vizsga típusa; Kr: tantárgy kreditszáma; E: előadás; T: tanóra; O: otthoni munka; A: aláírás; K: kollokvium; Sz: szigorlat